JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS PHILIPPE LÉGER

20 päivänä syyskuuta 2001 [1]

1. Bundesverwaltungsgericht (Saksa) pyytää käsiteltävänä olevassa ennakkoratkaisupyynnössään yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan tiettyjä yhteisön asetuksen N:o 259/93 [2] säännöksiä, jotta se voisi selvittää, onko Baden-Württembergin hallituksen ja ympäristö- ja liikenneministeriön hyväksymä erityistä valvontaa edellyttävistä jätteistä huolehtimisesta ja erityisjätteistä huolehtivasta yksiköstä [3] 12.9.1996 annettu asetus [4] yhteisön oikeuden mukainen.

2. Riidanalaisella asetuksella otetaan käyttöön sitova järjestelmä tiettyjen huolehdittaviksi tarkoitettujen jätteiden käsittelystä. Pääasiallisesti siinä velvoitetaan Baden-Württembergin osavaltioon sijoittautuneet vaarallisten jätteiden tuottajat ja haltijat luovuttamaan jätteet poltettaviksi tähän osavaltioon sidoksissa olevaan jätteiden käsittelykeskukseen. Näillä taloudellisilla toimijoilla ei siis ole mahdollisuutta viedä tämäntyyppisiä jätteitä toiseen jäsenvaltioon käsiteltäväksi.

3. Koska ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoi, että se ei kykene ehdottomasti arvioimaan, onko riidanalainen asetus periaatteeltaan yhteisön oikeuden ja erityisesti EY:n perustamissopimuksen 29 artiklan mukainen, se päätti esittää yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksiä riidanalaisessa asetuksessa säädetyn kiellon yhteensoveltuvuudesta yhteisön oikeuden kanssa.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Yhteisön oikeussäännöt*

Direktiivi 75/442/ETY [5]

4. Direktiivin tavoitteena on jätteistä huolehtimista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen. Direktiivi annettiin EY:n perustamissopimuksen 100 ja 235 artiklan (joista on tullut

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 259/93 (EYVL L 30, s. 1; jäljempänä yhteisön asetus).

3 — Jäljempänä yksikkö.

4 — GBl, s. 586; jäljempänä riidanalainen asetus.

5 — Jätteistä 15.7.1975 annettu neuvoston direktiivi, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 91/156/ETY (EYVL L 194, s. 39; jäljempänä direktiivi).

EY 94 artikla ja EY 308 artikla) nojalla. Tämän direktiivin säännöksiä on muutettu muun muassa 18.3.1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/156/ETY,[6] joka perustuu perustamissopimuksen 130 s artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 175 artikla).

5. Direktiivin 3, 4 ja 5 artiklan mukaan direktiivillä pyritään ensiksikin estämään, vähentämään, hyödyntämään ja käyttämään jätteitä, toiseksi suojelemaan ihmisten terveyttä ja ympäristöä hyödynnettävien tai huolehdittavien jätteiden käsittelyssä ja lopuksi luomaan yhteisössä ja mahdollisuuksien mukaan kansallisella tasolla jätteiden käsittelyn yhtenäinen verkosto.

6. Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, tarvittaessa tai milloin on suositeltavaa yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa, perustaakseen yhtenäisen ja riittävän käsittelylaitosten verkoston, ottaen huomioon parhaan saatavilla olevan teknologian, josta ei aiheudu liiallisia kustannuksia. Verkoston on oltava sellainen, että yhteisö tulee kokonaisuudessaan omavaraiseksi jätteenkäsittelyn suhteen ja jäsenvaltiot pääsevät kukin erikseen lähemmäksi tätä tavoitetta ottaen kuitenkin huomioon maantieteelliset olosuhteet tai tietyn lajisiin jätteisiin erikoistuneiden laitosten tarpeen.

2. Verkoston avulla on oltava myös mahdollista huolehtia jätteistä jossakin lähimmistä asianmukaisista laitoksista sopivimpien menetelmien ja teknologioiden avulla siten, että varmistetaan korkeatasoinen ympäristön ja ihmisten terveyden suojelu."

7. Direktiivin 7 artiklassa jäsenvaltiot velvoitetaan direktiivin 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi laatimaan jätehuoltosuunnitelma, ja sen mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen sellaiset jätteiden siirrot, jotka eivät ole jätehuoltosuunnitelmien mukaisia.

Yhteisön asetus

8. Yhteisön asetuksessa säädetään jäsenvaltioiden välisten jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta. Se annettiin perustamissopimuksen 130 s artiklan nojalla ja sillä kumotaan ja korvataan direktiivi 84/631/ETY.[7]

6 — EYVL L 78, s. 32.

7 — Vaarallisten jätteiden rajan yli tapahtuvien siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta Euroopan yhteisössä 6 päivänä joulukuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 326, s. 31).

9. Yhteisön asetuksen II osastossa, joka on otsikoitu "Jäsenvaltioiden väliset jätteiden siirrot", on A luku, joka koskee huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja. Luvun A 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Läheisyys-, hyödyntämisen ensisijaisuuden ja omavaraisuuden periaatteiden soveltamiseksi direktiivin 75/442/ETY mukaisesti jäsenvaltiot voivat perustamissopimuksen mukaisesti toteuttaa toimenpiteitä, joilla jätteiden siirrot kielletään kokonaan tai osittain tai joilla niitä vastustetaan järjestelmällisesti. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan välittömästi komissiolle, joka antaa ne edelleen tiedoksi muille jäsenvaltioille."

B *Kansallinen lainsäädäntö*

Asian kannalta merkityksellinen lainsäädäntö

10. Liittovaltion 27.9.1994 annetun lain [8] 41 §:n 1 momentissa määritellään jätteet, joista huolehtiminen edellyttää erityistä valvontaa, sellaisiksi, "jotka ominaisuuksistaan, koostumuksestaan tai määrästään riippuen ovat jossain määrin terveydelle vaarallisia, ilmaa tai vettä saastuttavia, räjähdysalttiita tai helposti syttyviä taikka jotka sisältävät tai saattavat sisältää tartuntatauteja levittäviä ainesosia".

11. Gesetz über die Vermeidung und Entsorgung von Abfällen und die Behandlung von Altlasten in Baden-Württembergin (Landesabfallgesetz), [9] sellaisena kuin se on 15.10.1996 [10] hyväksytyssä muodossaan ja viimeksi muutettuna 16.7.1998 [11] annetun lain 4 §:llä, 9 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan osavaltion viranomaiset perustavat jätteen tuottajien ja haltijoiden kanssa käsittelykeskuksia huolehtiakseen erityistä valvontaa vaativista jätteistä.

12. LAbfG:n 9 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä osavaltion hallitus valtuutetaan säätämään asetuksella siitä, että tämäntyyppisten jätteiden tuottajien ja haltijoiden on luovutettava erityistä valvontaa edellyttävät jätteet käsittelykeskuksille tai erityisjätteistä huolehtivalle yksikölle lain 28 a §:n 1 momentin mukaisesti.

13. LAbfG:n 9 §:n 2 momentin kolmannessa virkkeessä säädetään, että jätteet,

8 — Kierrätyksen ja ympäristöä kunnioittavan jätehuollon edistämisestä annettu laki (Kreislaufwirtschafts- und Abfallgesetz, BGBl I, s. 2705; jäljempänä liittovaltion 27.9.1994 annettu laki).

9 — Osavaltion jätelaki (jäljempänä LAbfG).
10 — GBl, s. 617.
11 — GBl, s. 422.

joita ei voida käsitellä käsittelykeskuksissa, osoitetaan jätteen tuottajan tai haltijan ehdottamaan käsittelylaitokseen.

17. Riidanalaisen asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan käsittelykeskuksina toimivat varastoitavaksi tarkoitettujen jätteiden osalta Billigheimin erityislaitos ja poltettavaksi tarkoitettujen jätteiden osalta Hampurissa sijaitseva Abfall-Verwertungsgesellschaft mbH:n [14] omistama jätteiden polttolaitos "voimassa olevien toimitusvelvollisuuksien mukaisesti". [15]

Asian kannalta merkitykselliset riidanalaisen asetuksen säännökset

14. Baden-Württembergin osavaltio antoi LAbfG:n 9 §:n 2 momentin toisen virkkeen mukaisesti riidanalaisen asetuksen, jota muutettiin 26.1.1998 annetulla asetuksella. [12]

18. Riidanalaisen asetuksen 3 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan huolehdittavaksi tarkoitettujen, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden tuottajien ja haltijoiden on luovutettava Baden-Württembergissä tuotetut taikka siellä käsiteltävät tai varastoitavat jätteet yksikön käsiteltäviksi, joka osoittaa jätteet asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaisesti tiettyyn käsittelykeskukseen.

15. Riidanalaisen asetuksen 1 §:n 1 momentissa täsmennetään, että huolehdittavaksi tarkoitettujen, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden käsittelyä suorittavista käsittelykeskuksista vastaa vuonna 1973 perustettu ja pääasiassa osavaltion omistama yhtiö SBW Sonderabfallentsorgung Baden-Württemberg GmbH. [13]

19. Riidanalaisen asetuksen 3 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä säädetään kuitenkin poikkeuksia tästä velvoitteesta, muun muassa silloin, kun käsiteltävien jätteiden määrä alittaa tietyn tason tai kun jätteistä huolehditaan tietyin edellytyksin niiden tuottajien tai haltijoiden laitoksissa.

16. Koska Baden-Württembergissä ei ole erityisjätteiden polttolaitosta, tämä osavaltio toimii yhteistyössä Hampurin osavaltion kanssa.

12 — GBl, s. 73.
13 — Jäljempänä SBW.
14 — Jäljempänä AVG.
15 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 23 ja 24 kohta.

20. Riidanalaisen asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Erityisjätteistä huolehtiva yksikkö toimittaa sille luovutetut jätteet yhtiölle [SBW], minkä jälkeen ne käsitellään käsittelykeskuksissa 1 §:n 2 kohdan mukaisesti, edellyttäen, että jätteet voidaan käsitellä näissä laitoksissa. Yhtiön [AVG] Hampurissa sijaitsevan erityispolttolaitoksen osalta on noudatettava 20 000 tonnin vuotuista toimitusvelvollisuutta. Yksikkö ohjaa sille lähetetyt jätteet ensimmäisen virkkeen mukaisesti käsittelykeskuksiin."

21. Riidanalaisen asetuksen 4 §:n 3 momentissa todetaan, että erityisjätteistä huolehtiva yksikkö osoittaa sellaiset sille tarjotut jätteet, joita ei 4 §:n 1 momentin perusteella toimiteta kumpaankaan edellä mainittuun käsittelykeskukseen, jätteen tuottajan tai haltijan ehdottamaan laitokseen, edellyttäen, että jätteet käsitellään siellä asianmukaisesti Saksan ympäristölainsäädäntöä noudattaen.

22. Riidanalaisen asetuksen 1 §:n 2 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa mainittu toimitusvelvollisuus, joka koskee 20 000 tonnin vuotuista määrää Hampurin erityispolttolaitokselle, perustuu SBW:n ja AVG:n välillä 5.5.1994 tehtyyn sopimukseen, jonka voimassaoloaika on 15 vuotta.[16]

Sopimus

23. Tämän sopimuksen johdanto-osan mukaan Hampurin osavaltio asettaa osana Hampurin ja Baden-Württembergin osavaltioiden välistä yhteistyötä polttokapasiteettinsa osittain Baden-Württembergin käyttöön ja polttaa SBW:n sille tarjoamat erityisjätteet 1 200 Saksan markasta kutakin toimitettua jätetonnia kohden. Polttaminen tapahtuu AVG:n käsittelykeskuksessa Hampurissa.

24. Sopimuksessa todetaan, että SBW toimittaa AVG:n poltettavaksi vuodessa enintään 30 000 tonnia jätettä.[17] SBW taas lupaa toimittaa vuosittain vähintään 20 000 tonnia jätettä. Sopimuksessa todetaan lisäksi, että toimittamatta jääneet määrät laskutetaan myös saman taksan mukaisesti. On kuitenkin sovittu, että on mahdollista vaatia taatun minimimäärän käsittelyn hintaa vastaavan määrän vähentämistä tästä.[18] Tappioidensa kattamiseksi Baden-Württembergin osavaltion on asetettava 180 miljoonan Saksan markan suuruinen vakuus.

16 — Jäljempänä sopimus.

17 — Sopimuksen 2 kohdan 2 alakohta.

18 — Sopimuksen 3 kohdan 1 ja 3 alakohta.

II Tosiseikat ja menettely

25. Yhtiö DaimlerChrysler AG [19] on katsonut, että riidanalainen asetus on lainvastainen, ja vaatinut sen kumoamista 4.12.1996 Verwaltungsgerichtshof Baden-Württembergissä (Saksa) nostamallaan kanteella.

26. DaimlerChrysler väitti tässä tuomioistuimessa, että sen velvollisuus luovuttaa Baden-Württembergin osavaltiossa sijaitsevien tehtaidensa tuottamat erityisjätteet Hampurissa sijaitsevan jätteenpolttolaitoksen käsiteltäviksi merkitsee, että sillä ei ole mahdollisuutta viedä jätteitä Belgiaan, jossa ne voisi poltattaa edullisemmin. Tältä osin se täsmensi, että jätteiden kuljettaminen Hampurissa sijaitsevaan laitokseen, mikä merkitsee noin 600—800 kilometrin pituista matkaa, aiheuttaa sille vuosittain 2,2 miljoonan Saksan markan suuruiset lisäkustannukset.

27. DaimlerChrysler esitti väitteidensä tueksi, että velvollisuus luovuttaa jätteet AVG:n Hampurissa sijaitsevaan polttolaitokseen on EY:n perustamissopimuksen 34 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 29 artikla) vastainen viennin määrällinen rajoitus sekä direktiivin ja yhteisön asetuksen vastainen.

28. Verwaltungsgerichtshof hylkäsi 24.11.1997 tekemällään päätöksellä kumoamiskanteen perusteettomana.

29. Bundesverwaltungsgericht otti 14.5.1998 tekemällään päätöksellä DaimlerChryslerin muutoksenhaun [20] käsiteltäväksi asian oikeudellisen merkityksen vuoksi.

30. Koska Bundesverwaltungsgericht oli epävarma siitä, onko riidanalainen asetus yhteisön oikeuden mukainen, se päätti 24.6.1999 tekemällään päätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

" 1. Onko asetuksen N:o 259/93 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan ilmaisua 'perustamissopimuksen mukaisesti' tulkittava siten, että kun on olemassa läheisyysperiaatteeseen sekä hyödyntämisen ensisijaisuuden ja omavaraisuuden periaatteisiin perustuva, huolehdittavaksi tarkoitettuja, erityistä valvontaa edellyttäviä jätteitä koskeva yleinen vientikielto, on tarkasteltava myös, onko vientikielto yhteensopiva yhteisön primaarioikeuden ja erityisesti EY 28 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa määrätyn,

19 — Jäljempänä DaimlerChrysler.

20 — Revision muutoksenhaku.

jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevien määrällisten rajoitusten kiellon kanssa?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko tilanteessa, jossa vientikielto koskee vain tiettyä jätemäärää ja siitä on säädetty lailla, yhteisön oikeuden mukaisuuden tutkiminen rajoittaa koskemaan vain itse lainsäädäntöä, vai onko yhteisön oikeuden mukaisuus tutkittava kussakin konkreettisessa tapauksessa, jossa vienti kielletään tämän lainsäädännön nojalla? Voidaanko tässä yhteydessä huolehdittavaksi tarkoitettuihin erityistä valvontaa edellyttäviin jätteisiin 'kohdistaa' laillisesti 15 vuoden vientikielto sillä tavoin, että asetetaan velvollisuus luovuttaa jätteet kotimaisen laitoksen käsiteltäviksi, kun tällaisen velvollisuuden asettamishetkellä turvallisuus, johon jätehuollossa pyrittiin, voitiin saavuttaa ainoastaan tekemällä kyseessä olevaksi ajaksi sopimus tämän laitoksen pitäjän kanssa?

3. Onko jäsenvaltioilla asetuksen N:o 259/93 4 artiklan 3 kohdan nojalla oikeus antaa säännöstö, jossa sillä tavoin, että asetetaan velvollisuus luovuttaa huolehdittavaksi tarkoitetut, erityistä valvontaa edellyttävät jätteet hyväksytylle keskukselle, asetetaan muuhun jäsenvaltioon siirtämisen edellytykseksi se, että jätteistä huolehtiminen vastaa lähettäjävaltion ympäristönsuojeluvaatimuksia?

4. Voidaanko asetuksen N:o 259/93 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisena pitää sitä, että jäsenvaltio soveltaa ennen ilmoitusmenettelyä omaa jätteiden tarjoamista ja osoittamista koskevaa menettelyä, jota sovelletaan huolehdittavaksi tarkoitettujen, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden rajatylittävään siirtoon?"

III Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

Alustavia huomautuksia

31. Ennen ensimmäiseen kysymykseen vastaamista pidän tarkoituksenmukaisena korostaa päättelyni perustana olevia ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia tietoja, jotta niihin ei tarvitse myöhemmin palata. Sitten täsmennän kansallisen tuomioistuimen ongelmat ja ne oikeudelliset kysymykset, joihin se toivoo selvennystä.

Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen esittämät tosiseikat ja oikeudelliset seikat

32. Ensiksi on todettava, että ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ei ilmene täsmälleen, minkä lajisia DaimlerChryslerin tuottamat jätteet ovat. Siinä todetaan vain, että kysymys on "huolehdittavaksi tarkoitetuista erityistä

valvontaa edellyttävistä jätteistä". Liittovaltion lain, joka annettiin 27.9.1994, 41 §:n 1 momentissa määritellään nämä jätteet sellaisiksi, "jotka ominaisuuksistaan, koostumuksestaan tai määrästään riippuen ovat jossain määrin terveydelle vaarallisia, ilmaa tai vettä saastuttavia, räjähdysalttiita tai helposti syttyviä taikka jotka sisältävät tai saattavat sisältää tartuntatauteja levittäviä ainesosia". Näitä jätteitä on siis pidettävä myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä annetussa direktiivissä 78/319/ETY [21] tarkoitettuina huolehdittaviksi tarkoitettuina vaarallisina jätteinä, mitä ei myöskään ole kiistetty.

33. Toiseksi kansallisen tuomioistuimen mukaan kysymys on siitä periaatteellisesta kiellosta, jonka mukaan jätteitä ei saa viedä jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin siellä huolehdittaviksi. LAbfG:n 9 §:ssä asetetaan Baden-Württembergin osavaltiossa sijaitseville jätteiden tuottajille ja haltijoille velvollisuus huolehtia vaarallisista jätteistään Saksan alueella. Tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä todetaan, että Baden-Württembergin osavaltion hallitus on antanut riidanalaisen asetuksen tämän LAbfG:n säännöksen perusteella. Itse riidanalaisen asetuksen sanamuoto ja sen tavoite, jota tukee sen historiallinen konteksti, ovat yksiselitteisiä. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan sen velvollisuuden tarkoituksena, jonka mukaan erityistä valvontaa edellyttävistä jätteistä on huolehdittava Saksassa sijaitsevissa käsittelylaitoksissa, on estää jätteenpoltto ulkomaisissa laitoksissa, tai ainakin rajoittaa tällaista toimintaa. [22]

34. Kolmanneksi kansallinen tuomioistuin katsoo, että riidanalaisessa asetuksessa ja sopimuksessa [23] esitetyn kiellon pääasiallisena tavoitteena ovat ympäristönäkökohdat.

Tuomioistuin toteaa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään, että riidanalaisella asetuksella pyritään panemaan täytäntöön yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohtaan sisältyvät periaatteet. [24] Lisäksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että toisin kuin kantaja väittää, riidanalaisella asetuksella näin toteutetut toimenpiteet ovat sekä ekologisesti perusteltuja että suhteellisuusperiaatteen mukaisia. [25]

Kansallinen tuomioistuin täsmentää myös, että sopimuksen avulla voidaan ensinnäkin "helpottaa sen hankalan ongelman ratkaisemista, joka koskee osavaltiossa syntyvien, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden huolehtimista sääntöjenmukaisella tavalla" [26] ja toisaalta korjata se, että silloisessa taloudellisessa tilanteessa ei voitu perustaa kaikkiin osavaltioihin uusia käsittely- ja polttolaitoksia ekologisesti ja taloudellisesti asianmukaisin edellytyksin. [27]

21 — Neuvoston direktiivi, 20.3.1978 (EYVL L 84, s. 43).

22 — Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, s. 9.

23 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 23 kohta.

24 — Läheisyysperiaate, hyödyntämisperiaate ja omavaraisuusperiaate (ks. tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös (s. 12—16)).

25 — Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, s. 10.

26 — Ks. ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, s. 9.

27 — Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös.

35. Tosiseikkojen arviointi ja luonnehdinta [28] ja yhteisön oikeussäännön soveltaminen tapauksen tosiseikkoihin [29] kuuluvat yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan. Pidän näitä seikkoja siis annettuina.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkoitus ja ulottuvuus

36. Bundesverwaltungsgericht katsoo, että riidanalaisella asetuksella säädettyä huolehdittavaksi tarkoitettujen vaarallisten jätteiden vientikieltoa on pidettävä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisena "ympäristönsuojelua koskevana pakottavana vaatimuksena". [30] Se toteaa, että kielto ei ole EY 28 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen vastainen.

37. Se katsoo kuitenkin, että se ei kykene ratkaisemaan kysymystä ehdottomasti. [31] Se epäilee, onko toimenpiteiden, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan nojalla, oltava "perustamissopimuksen mukaisia". Kansallinen tuomioistuin kysymys koskee siis tarkkaan ottaen yhteisön asetuksen edellä mainitun artiklan sisältämän ilmaisun "perustamissopimuksen mukaisesti" tarkoitusta ja soveltamisalaa. Se kysyy, merkitseekö tämä ilmaus sitä, että läheisyysperiaatteeseen sekä hyödyntämisen ensisijaisuuden ja omavaraisuuden periaatteisiin perustuvan toimenpiteen on lisäksi oltava yhteensoveltuva EY 28 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa määrätyn jäsenvaltioiden välistä kauppaa koskevien määrällisten rajoitusten kiellon kanssa. [32] Kansallinen tuomioistuin toisin sanoen kysyy, että kun on tutkittu riidanalaisen asetuksen yhteensoveltuvuus yhteisön oikeuden ympäristöä koskevien periaatteiden kanssa yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti ja se, että tämä toimi on suhteellisuusperiaatteen mukainen, onko tämän lisäksi vielä tutkittava, onko EY 28 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja noudatettu.

Vastaus

38. Ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus riippuu siitä, perustetaanko yhteisön asetuksella harmonisoitu jätteiden siirtojärjestelmä yhteisön tasolla. Kansallisten lainsäädäntöjen lähentämiseksi toteutetun yhteisön norminannon tavoite on nimenomaan yhteismarkkinoiden perustamisen ja toiminnan turvaaminen. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan onkin niin, että jos yhdenmukaistaminen toteutetaan johdetun oikeuden normilla, ei enää esiinny kysymystä tämän johdetun oikeuden normin perusteella annetun kansallisen sään-

28 — Ks. mm. asia C-318/98, Fornasar ym., tuomio 22.6.2000 (Kok. 2000, s. I-4785).

29 — Ks. mm. asia 10/86, VAG France, tuomio 18.12.1986 (Kok. 1986, s. 4071).

30 — Ks. mm. asia C-2/90, komissio v. Belgia, tuomio 9.7.1992, (Kok. 1992, s. I-4431; Kok. Ep. XIII, s. 31); asia C-155/91, komissio v. neuvosto, tuomio 17.3.1993 (Kok. 1993, s. I-939; Kok. Ep. XIV, s. 61) ja asia C-422/92, komissio v. Saksa, tuomio 10.5.1995 (Kok. 1995, s. I-1097).

31 — Kansallisen tuomioistuimen mukaan asiassa sovellettavien yhteisön oikeussääntöjen perusteella ratkaisua ei voida täysin epäilyksettä tehdä (ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, s. 8).

32 — Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, s. 15.

nöksen yhteensoveltuvuudesta EY 28 artiklan kanssa.

39. Asiassa Vanacker ja Lesage 12.10.1993 annetussa tuomiossa [33] oli kysymys sen tutkimisesta, oliko ranskalainen toimi, joka oli annettu jäteöljyhuollosta annetun direktiivin 75/439/ETY [34] nojalla, yhteisön oikeuden mukainen, ja siitä, oliko tämä kysymys arvioitava vain direktiivin säännösten perusteella vai oliko se tämän lisäksi arvioitava perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten perusteella.

40. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi selkeästi, että "koska jäteöljyjen keräämisestä on säännelty direktiivillä yhdenmukaisesti yhteisössä, kaikkia siihen liittyviä kansallisia toimia on arvioitava suhteessa tämän direktiivin säännöksiin eikä perustamissopimuksen 30—36 artiklaan". [35]

41. Kysymys siitä, perustettiinko yhteisön asetuksella yhdenmukaistettu jätteiden siirtojärjestelmä yhteisössä, ratkaistiin 28.6.1994 asiassa parlamentti vastaan neuvosto annetulla tuomiolla. [36]

42. Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuinta pyydettiin lausumaan neuvoston valitsemasta oikeudellisesta perustasta. Parlamentti katsoi, että yhteisön asetuksen tavoite ja tarkoitus koski jätteiden liikennettä yhteisön sisällä ja jätteiden ulkoista kauppaa yhteisön ja kolmansien maiden välillä. Näin ollen asetus olisi pitänyt antaa EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan ja 113 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 95 artikla ja EY 133 artikla) perusteella eikä perustamissopimuksen 130 s artiklan perusteella.

43. Analysoituaan perusteellisesti yhteisön asetuksen sisällön ja tavoitteet yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että siinä säädettiin tyhjentävästi ne edellytykset, joista jäsenvaltioiden väliset jätteiden siirrot ovat riippuvaisia, ja ne menettelyt, joita on noudatettava, jotta siirrot voidaan sallia ympäristönsuojelun ja ympäristöpolitiikan tavoitteet huomioon ottaen. [37] Perustamissopimuksen 130 s artiklan [38] valinta oli siis perusteltu.

Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan yhteisön asetuksella pyritään toteuttamaan "näiden menettelyjen yhdenmukaistettu järjestelmä, jolla jätteiden kulkua voidaan rajoittaa ympäristönsuojelun takaamiseksi". [39]

33 — Asia C-37/92, Kok. 1993, s. I-4947.
34 — Neuvoston direktiivi, 16.6.1975 (EYVL L 194, s. 23).
35 — Edellä mainittu asia Vanacker ja Lesage, 9 kohta.
36 — Asia C-187/93, Kok. 1994, s. I-2857, 26 kohta; Kok. Ep. XV, s. 289.
37 — Ks. mm. em. asia parlamentti v. neuvosto, tuomion 21, 22 ja 26 kohta.
38 — Tämä artikla on erityinen oikeudellinen perusta yhteisön toimivallalle ympäristön alalla.
39 — Ks. em. asia parlamentti v. neuvosto, tuomion 26 kohta.

44. Edellä esitetystä seuraa, että riidanalaista asetusta on arvioitava vain suhteessa yhteisön asetuksen säännöksiin eikä suhteessa EY 28 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin.

45. Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla jätteiden siirrot kielletään läheisyys-, hyödyntämisen ensisijaisuuden ja omavaraisuuden periaatteiden soveltamiseksi.

46. Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan sisältämä ilmaus "perustamissopimuksen mukaisesti" on käsitykseni mukaan ymmärrettävä niin, että se tarkoittaa, että "jäsenvaltioita, jotka käyttävät niille annettua mahdollisuutta rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta, ei voida moittia perustamissopimuksen rikkomisesta".

47. Huolehdittavaksi tarkoitetut jätteet ovat itse asiassa tavaroita.[40] Niiden on näin ollen saatava liikkua vapaasti. Niiden liikkumista rajoittavat tai kieltävät toimenpiteet voivat olla oikeutettuja, kun ne ovat perusteltuja EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan 2 kohdassa ilmaistujen periaatteiden toteuttamiseksi.[41]

48. Omavaraisuus- ja läheisyysperiaate ovat jo määritelmänsä mukaan vaikeasti yhteensovitettavissa tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin määritteli näiden periaatteiden sisällön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Belgia antamassaan tuomiossa seuraavasti: "Perustamissopimuksen 130 r artiklan 2 kohdassa esitetty periaate, jonka mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä ja ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä, edellyttää, että kunkin alueen, kunnan tai muun paikallisen yksikön on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet omien jätteidensä vastaanottamiseksi, käsittelemiseksi ja niistä huolehtimiseksi [*omavaraisuusperiaate*]; jätteistä on siis huolehdittava mahdollisimman lähellä niiden syntymispaikkaa, jotta jätteiden kuljettamisen tarve rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi [*läheisyysperiaate*]".[42]

49. Ei olisi millään tavoin järkevää velvoittaa jäsenvaltioita noudattamaan tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatetta, kun ne toteuttavat toimenpiteitä soveltaessaan johdetun oikeuden normeja, jotka perustuvat näihin periaatteisiin, jos nämä toimenpiteet ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia.

40 — Asia komissio v. Belgia, tuomion 28 kohta.

41 — Perustamissopimuksen EY 174 artiklassa määritellään yhteisön aineellisen toimivallan rajat ympäristön alalla. Siinä määrätään, että ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseen (1 kohta) ja määritellään periaatteet (2 kohta) ja arviointiperusteet (3 kohta). Periaatteisiin kuuluu se, että "ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä"; tämän periaatteen yhteisöjen tuomioistuin on luonnehtinut "omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteeksi".

42 — Tuomion 34 kohta.

50. Valitessaan yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan sanamuodon ja ilmaisun "perustamissopimuksen mukaisesti" yhteisön lainsäätäjä on halunnut asettaa ensisijaiseksi ympäristönsuojelun, jonka yhteisöjen tuomioistuin on luokitellut "ympäristön suojelua koskevaksi pakottavaksi vaatimukseksi" [43] ja jota on pidettävä poikkeuksena tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta. [44]

51. Tulkinta, jota ehdotan annettavaksi yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan sisältämälle ilmaukselle "perustamissopimuksen mukaisesti", saa tukea yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä. [45]

52. Kansallinen tuomioistuin on käyttänyt toimivaltaansa arvioida kansallisen toimen sisältöä, kontekstia, jossa se on annettu, tavoitteita, joihin sillä pyritään, ja keinoja, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. Se on katsonut, että riidanalaisella asetuksella, jossa säädetään vaarallisista jätteistä huolehtimisesta valtion alueella, on yhteisön asetuksen säännökset saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Se on katsonut myös, että riidanalainen asetus on suhteellisuusperiaatteen mukainen. [46] Koska on jo tutkittu, että kansallinen toimi on yhteisön asetuksen mukainen, sen yhteensoveltuvuutta EY 28 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen kanssa ei ole tarpeen tutkia.

53. Edellä esitetystä seuraa, että jäsenvaltio, joka antaa kansallisen toimen, jonka nojalla huolehdittaviksi tarkoitettujen vaarallisten jätteiden vienti on kielletty, pannakseen täytäntöön yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteet, toimii yhteisön asetuksella sille annetun toimivallan rajoissa.

54. Jotkut osapuolet ovat pohtineet riidanalaisen asetuksen yhteensoveltuvuutta EY 176 artiklan kanssa.

55. EY 176 artiklan nojalla jäsenvaltiot voivat toteuttaa yhteisön oikeudessa säädettyjä tiukempia ympäristönsuojelutoimenpiteitä. Asiassa Dusseldorp ym. 25.6.1998 antamassaan tuomiossa [47] yhteisöjen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että jäsenvaltioiden on käyttäessään tätä EY 176 artiklassa tarkoitettua oikeutta myös huolehdittava EY 28 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen noudattamisesta.

43 — Edellä 42 alaviitteessä mainitun tuomion 32 kohta.

44 — Ks. myös asiassa C-379/98, PreussenElektra, 13.3.2001 annettu tuomio (Kok. 2001, s. I-2099, tuomion 68 kohta ja sitä seuraavat kohdat), jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sähkönjakeluyrityksille asetettu velvoite ostaa niiden jakelualueella uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä oli EY 28 artiklan mukainen, koska se oli perusteltu ympäristönsuojeluun liittyvistä syistä. Asiassa kysymyksessä olleen kansallisen lainsäädännön tavoitteena oli EY:n perustamissopimuksen EY 174 artiklan 1 kohdan mukaisesti luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö siten, että sillä suosittiin sellaista sähköntuotantoa, joka perustui yksinomaan vesi-, tuuli- tai aurinkoenergiaan tai kaasuun, joka on peräisin kaatopaikoilta tai puhdistamoista, taikka tuotantoa, joka perustui maa- ja metsätalouden tuotteisiin tai jätteisiin ja biologisiin jätteisiin.

45 — Ks. tältä osin em. asia komissio v. neuvosto, tuomion 13 kohta, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että "poikkeuksia jätteiden vapaasta liikkuvuudesta voidaan perustella ympäristönsuojeluun liittyvillä pakottavilla vaatimuksilla".

46 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 34 ja 35 kohta.

47 — Asia C-203/96, Kok. 1998, s. I-4075, 39 kohta.

56. Koska käsiteltävänä olevassa tapauksessa Saksan toimivaltaiset viranomaiset ovat ainoastaan käyttäneet niille riidanalaisen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdassa annettua oikeutta, riidanalaista asetusta ei voida pitää EY 176 artiklassa tarkoitettuna tiukkana suojatoimena. Riidanalaisen asetuksen vertaaminen EY 176 artiklaan on siis tarkoituksetonta.

57. Ehdotan, että kansallisen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen vastataan, että yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan nojalla annettua kansallista tointa on arvioitava vain suhteessa yhteisön asetuksen säännöksiin eikä suhteessa EY 28 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin. Yhteisön asetuksen 4 artiklaan sisältyvää ilmausta "perustamissopimuksen mukaisesti" on tulkittava siten, että siinä nimenomaisesti ja yhteensopivasti perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa annetaan oikeus antaa kansallisia toimia, jotka perustuvat läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteelle, jotka puolestaan liittyvät ympäristönsuojeluun.

IV Toinen ennakkoratkaisukysymys

58. Toinen kysymys on esitetty toissijaisesti siltä varalta, että ensimmäiseen kysymykseen annettava vastaus on myöntävä. Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toinen kysymys on perusteeton.

V Kolmas ennakkoratkaisukysymys

Alustavia huomioita

59. Kansallinen tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, onko yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltioilla on oikeus antaa toimia, joiden mukaan silloin, kun noudatetaan velvollisuutta luovuttaa jätteitä kotimaisen laitoksen käsiteltäviksi, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden siirtäminen muuhun jäsenvaltioon edellyttää, että vastaanottajavaltion laitoksessa noudatetaan vastaavia ympäristöoikeudellisia vaatimuksia kuin lähettäjävaltiossa.

60. Kansallinen tuomioistuin täsmentää, että kysymyksessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä annetaan yksikölle oikeus kieltää jätteiden siirto toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan käsittelylaitokseen, vaikka

— vastaanottajavaltion laitos täyttää tämän valtion kansallisen oikeuden mukaiset vaatimukset sekä yhteisön ympäristöoikeudessa mahdollisesti säädetyt vaatimukset,

— yksikkö ei voi osoittaa näitä jätteitä johonkin Saksassa sijaitsevaan keskukseen,

niissä tapauksissa, joissa vastaanottajavaltion jätteiden käsittelyä koskevat vaatimukset eivät ole samat kuin Saksassa.

61. Jotta kansalliselle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, esitetty kysymys tutkitaan yllä kuvatussa kontekstissa.

Vastaus

62. Kuten on todettu, edellytykset ja menettelyt, joiden nojalla jäsenvaltiot voivat rajoittaa jätteiden siirtoa yhteisössä tai kieltää sen, on yhdenmukaistettu. Tästä seuraa, että jätteiden siirrot yhteisössä voidaan kieltää tai niitä voidaan rajoittaa vain yhteisön asetuksessa nimenomaisesti mainituista syistä.

63. Yhteisön asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan mukaan siirron esteet perustuvat tämän artiklan 3 kohtaan.

64. Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat vastustaa aiottua siirtoa

— läheisyys-, hyödyntämisen ensisijaisuuden ja omavaraisuuden periaatteiden soveltamiseksi [48]

— jos laitoksessa huolehditaan lähempänä sijaitsevasta lähteestä tulevista jätteistä ja jos toimivaltainen viranomainen on asettanut nämä jätteet etusijalle [49]

— varmistaakseen, että kuljetukset ovat jätehuoltosuunnitelmien mukaisia [50]

— jos se ei ole ympäristönsuojelua, yleistä järjestystä ja turvallisuutta ja terveydensuojelua koskevien kansallisten säännösten mukainen [51] tai jos siirto on ristiriidassa asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden teke-

48 — Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohta ja b alakohdan i alakohta.

49 — Yhteisön asetuksen 54 artiklan 3 kohdan b alakohdan ii alakohta.

50 — Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan iii alakohta.

51 — Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdan ensimmäinen luetelmakohta.

mistä kansainvälisistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden kanssa [52]

— jos ilmoituksen tekijä tai vastaanottaja on aikaisemmin syyllistynyt laittomiin siirtoihin; tässä tapauksessa jätteen lähettävä toimivaltainen viranomainen voi kansallisen lainsäädännön mukaisesti kieltää minkä tahansa siirron, jossa kyseinen henkilö on mukana. [53]

65. Yhteisön asetuksen tämän asian kannalta merkityksellisten säännösten sanamuodosta samoin kuin asetuksen rakenteesta ja tarkoituksesta seuraa, että jätteiden siirtojen estämisellä yhteisössä pyritään pääasiallisesti siihen, että jäsenvaltiot voivat varmistaa jätteiden kuljetuksen ja niistä huolehtimisen tavalla, joka on terveellinen ja varma ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta. [54]

66. Aiottujen jätteiden siirtojen kieltoperusteista, sellaisina kuin ne on lueteltu riidanalaisessa asetuksessa, ilmenee, että näitä edellytyksiä ei ole noudatettu. Tällä kansallisella toimella kielletään aiottu siirto, vaikka jätteiden kuljetus tai olosuhteet, joissa niistä huolehditaan, ovat alaa koskevien yhteisön oikeuden säännösten mukaiset. Riidanalaisessa kansallisessa normissa annetaan niin ikään yksikölle valtuudet vastustaa siirtoa, vaikka se ei voi ohjata kysymyksessä olevia jätteitä johonkin Saksan alueella sijaitsevaan käsittelylaitokseen ja vaikka ei ole väitetty, että vastaanottajavaltion laitos huolehtisi vaarallisista jätteistä tavalla, joka aiheuttaa vaaraa ihmisten terveydelle tai vahingoittaa ympäristöä.

67. Mielestäni on mahdotonta katsoa, että tämä kansallinen säännös merkitsisi EY 176 artiklassa tarkoitettua tiukennettua suojaa. [55] Baden-Württembergin osavaltion hallitus ei voi käyttää sille tässä pykälässä annettua valtaa muutoin kuin noudattamalla tässä normissa säädettyjä edellytyksiä. Kuten todettu, [56] tämä edellyttää, että EY 28 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen määräyksiä ja suhteellisuusperiaatetta noudatetaan. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei selvästikään ole näin, koska riidanalaisessa asetuksessa lähtökohtaisesti kielletään jätteiden vienti toisiin jäsenvaltioihin huolehdittaviksi.

68. Kun otetaan huomioon edellä esitetty, ehdotan, että kolmanteen kysymykseen vastataan seuraavasti: yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan ei ole sallittu sellainen kansallinen toimi, jossa asetetaan toisiin jäsenvaltioihin tapahtuvan jätteiden siirron edellytykseksi se, että niistä huolehtiminen on toteutettava lähettävän jäsenvaltion ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten mukaisesti, kun vastaanottavan jäsenval-

52 — Yhteisön asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdan kolmas luetelmakohta.

53 — Yhteisön asetuksen 43 artiklan 3 kohdan c alakohdan toinen luetelmakohta.

54 — Tältä osin ks. em. asia komissio v. Saksa (tuomion 40 ja 41 kohta).

55 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 55 kohta.

56 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 55 kohta.

tion alaa koskevassa lainsäädännössä määritellyt vaatimukset eivät aiheuta vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

Vastaus

VI Neljäs ennakkoratkaisukysymys

71. Kuten olen jo todennut, käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kysymys vaarallisten jätteiden siirrosta toisessa jäsenvaltiossa huolehdittaviksi.

Alustavat huomautukset

69. Kansallinen tuomioistuin kysyy tällä kysymyksellään yhteisöjen tuomioistuimelta yhteisön asetuksen 3 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen tulkinnasta. Se kysyy tuomioistuimelta hyvin yksityiskohtaisesti, annetaanko näissä artikloissa jäsenvaltioille oikeus ottaa huolehdittavaksi tarkoitettujen, erityistä valvontaa edellyttävien jätteiden rajatylittävän siirron yhteydessä käyttöön oma ilmoitusmenettely, joka koskee jätteiden luovuttamista ja osoittamista käsiteltäviksi.

72. Muistutan lisäksi, että yhteisön asetuksessa säädetään tyhjentävästi jätteiden yhteisössä tapahtuvassa siirrossa noudatettavasta menettelystä.

73. Yhteisön asetuksen 3—5 artiklassa täsmennetään ne eri muodollisuudet, jotka hakijan ja toimivaltaisten viranomaisten on täytettävä, jotta huolehdittaviksi tarkoitetut jätteet voidaan siirtää toiseen jäsenvaltioon.

70. Kansallisen tuomioistuimen mukaan riidanalaisella asetuksella käyttöön otetulla menettelyllä ei puututa yhteisön ilmoitusmenettelyn toimintaan. Sen mukaan riidanalaisella asetuksella otetaan käyttöön menettely, jolla velvoitetaan taloudellinen toimija, joka haluaa siirtää jätteet huolehdittaviksi jossakin toisessa jäsenvaltiossa, noudattamaan riidanalaisella asetuksella säädettyä kansallista menettelyä. Vain silloin, kun jätteitä ei osoiteta jonkin tähän tarkoitukseen varatun kansallisen laitoksen käsiteltäväksi, voidaan noudattaa yhteisön asetuksen 3 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säädettyä yhteisön ilmoitusmenettelyä.

74. Yhteisön asetuksen 3 artiklan mukaan ilmoituksen tekijän on ensiksi annettava ilmoitus tiedoksi jätteen vastaanottavalle toimivaltaiselle viranomaiselle ja toimitettava jäljennös ilmoituksesta lähettävälle viranomaiselle; hänen on myös toimitettava tietoja valitusta reitistä, itse kuljetuksesta, jätteiden vastaanottajasta, huolehtimistoi-

menpiteistä ja vastaanottajan kanssa tekemästään sopimuksesta. [57]

75. Yhteisön asetuksen 4 artiklassa säädetään niistä menettelyistä ja edellytyksistä, joita vastaanottavan tai lähettävän jäsenvaltion on noudatettava, jos ne haluavat vastustaa suunniteltua siirtoa.

76. Yhteisön asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että "siirtoa ei saa suorittaa ennen kuin ilmoituksen tekijä on saanut luvan vastaanottavalta toimivaltaiselta viranomaiselta".

77. Näiden säännösten sanamuodosta seuraa, että yhteisöjen lainsäätäjä on ottanut käyttöön täydellisen ja yhdenmukaistetun säännöstön siltä osin kuin kysymys on jätteiden siirrossa jäsenvaltioihin täytettävistä edellytyksistä tai noudatettavista menettelyistä. Lainsäätäjän tarkoitus on välttää se, että lähettävän ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ottavat käyttöön rinnakkaisia menettelyjä tai asettavat lisäedellytyksiä.

78. Näiden säännösten rakenteen ja sanamuodon perusteella on myös ilmeistä, että yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on ollut liittää siirto-oikeuden periaatteeseen tiettyjen edellytysten noudattaminen. Siirron vastustamista pidetään poikkeuksena tästä säännöstä.

79. Riidanalaisella asetuksella perustetaan käänteinen järjestelmä. Näiden säännösten sanamuodon perusteella taloudellisen toimijan, joka haluaa siirtää tuottamansa jätteet toiseen jäsenvaltioon huolehdittaviksi, on ensiksi käännyttävä lähettävän jäsenvaltion viranomaisten puoleen jätteiden osoittamiseksi kansalliseen käsittelylaitokseen. Vain jos tällaista osoittamista ei tehdä, hän voi käyttää siirto-oikeuttaan.

80. Tällainen järjestelmä on tämän vuoksi selvästi yhteensoveltumaton yhteisön yhdenmukaistetun menettelyn kanssa.

81. Ehdotankin näin ollen yhteisöjen tuomioistuimelle, että neljänteen kysymykseen vastataan siten, että yhteisön asetuksen 3 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja on tulkittava siten, että niiden vastaisena on pidettävä kansallista toimea, jossa yhteisön asetuksella käyttöön otettu jätteiden siirtoa jäsenvaltioihin koskeva ilmoitusmenettely asetetaan riippuvaiseksi sitä edeltävästä kansallisesta menettelystä, joka koskee jätteiden luovuttamista ja osoittamista käsiteltäviksi.

57 — Yhteisön asetuksen 3 artiklan 1—8 kohta.

Ratkaisuehdotus

82. Näin ollen ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Bundesverwaltungsgerichtin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1. Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan i alakohdan nojalla annettua kansallista tointa on arvioitava vain suhteessa tämän asetuksen säännöksiin eikä suhteessa EY 28 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin. Asetuksen 4 artiklaan sisältyvää ilmausta "perustamissopimuksen mukaisesti" on tulkittava siten, että siinä nimenomaisesti ja yhteensopivasti perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa annetaan oikeus antaa kansallisia toimia, jotka perustuvat läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteelle.

2. Asetuksen (ETY) N:o 259/93 4 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että sen mukaan ei ole sallittu sellainen kansallinen toimi, jossa asetetaan toisiin jäsenvaltioihin tapahtuvan jätteiden siirron edellytykseksi se, että niistä huolehtiminen on toteutettava lähettävän jäsenvaltion ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten mukaisesti, kun vastaanottavan jäsenvaltion alaa koskevassa lainsäädännössä määritellyt vaatimukset eivät aiheuta vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

3. Asetuksen (ETY) N:o 259/93 3 artiklaa ja sitä seuraavia artikloja on tulkittava siten, että niiden mukaan ei ole sallittu sellainen kansallinen toimi, jossa yhteisön asetuksella käyttöön otettu jätteiden siirtoa jäsenvaltioihin koskeva ilmoitusmenettely asetetaan riippuvaiseksi sitä edeltävästä kansallisesta menettelystä, joka koskee jätteiden luovuttamista ja osoittamista käsiteltäviksi.